

Jiří Vaněk a kol.

Jak na Internet

Na motivy stejnojmenného seriálu

JAK NA INTERNET

Scénář: Jiří Vaněk, Jiří Novák, David Kalika
Kresba: Aneta Biskupová

Vydavatel:
CZ.NIC, z. s. p. o.
Milešovská 5, 130 00 Praha 3
Edice CZ.NIC
www.nic.cz

1. vydání, Praha 2015
Kniha vyšla jako 12. publikace v Edici CZ.NIC.
ISBN 978-80-905802-8-2

Toto autorské dílo podléhá licenci Creative Commons (<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/cz/>), a to za předpokladu, že zůstane zachováno označení autora díla a prvního vydavatele díla, sdružení CZ.NIC, z. s. p. o. Dílo může být překládáno a následně šířeno v písemné či elektronické formě na území kteréhokoliv státu.

Jak na Internet

Obsah

Historie Internetu	–	7
Počítačová hesla	–	15
Mailová etiketa	–	25
Přenos velkých dat a zálohování	–	33
Sociální sítě	–	43
Publikování na Internetu	–	51
Občanská žurnalistika	–	61
Rizika veřejných počítačů	–	69
Internetové bankovníctví	–	77
Placení na Internetu	–	85
Jak bezpečně nakupovat na Internetu?	–	93
Vývoj a základní architektura počítače	–	101

Historie
Internetu

1974

Halo, ahoj
Lidunko...

Zprávy si člověk dříve četl pouze v papírových novinách, telefonoval přístrojem s kulatým číselníkem a hudbu si pouštěl z magnetofonu...

Lidunko, můžeš to ztlumit? Vůbec tě neslyším!

Musíš víc křičet! Mladí tu nechali pustěnej magnetofón a já to neumím vypnout!

Dneska k tomu všemu používáme Internet.

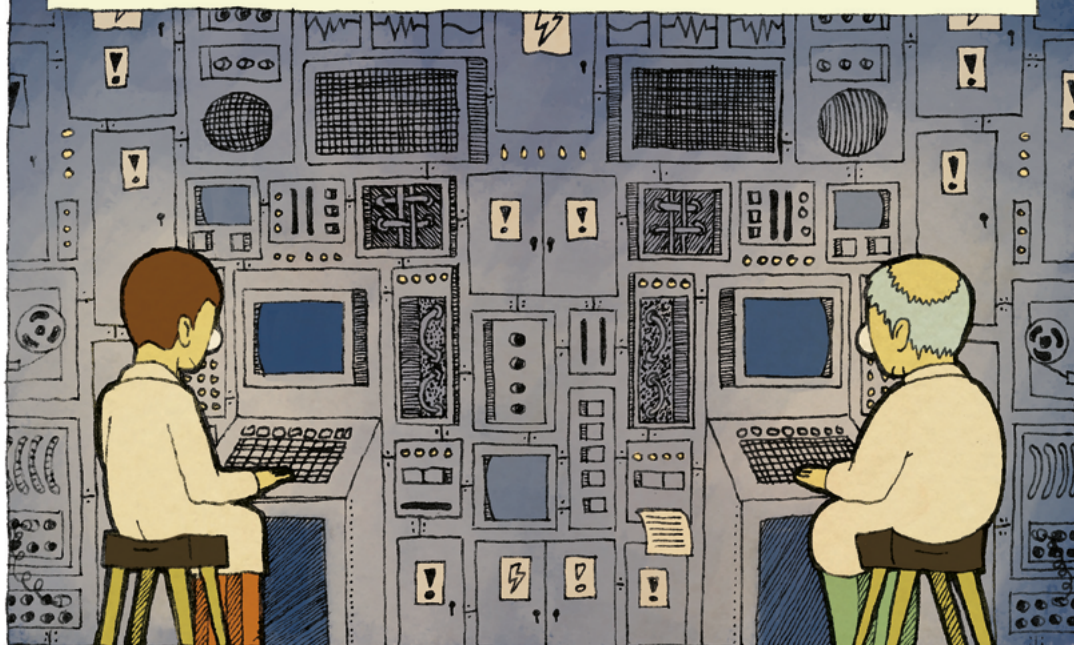

Co to je Lidunko?

Nevím, ale nešahěj na to!

V počátcích Internetu samozřejmě nikdo netušil, co všechno bude za pár desítek let možné. Internet byl totiž dlouho použitelný jen pro výměnu textových zpráv.

Na začátku 90. let se začaly objevovat první webové stránky. Obsahovaly už i barevné obrázky, ale ve srovnání s dneškem působily až komicky stroze. Internet v té době býval pomalý a obvyklé připojení přes telefonní modem navíc nestabilní.

1992: Internet dorazil do tehdejšího Československa.

Tak si představ,
konečně nám zavedli
ten Internet!

Jó interna.

O té bych mohl
vyprávět...

Současnost:

Rychlost připojení k Internetu, výpočetní výkon počítačů i nabídka online služeb během pár let prudce narostly. Na Internetu tak dnes můžeme nakupovat, sledovat televizi nebo videa, přátelit se s celým světem, poslouchat hudbu, nebo zdarma telefonovat.

Tak prudký rozvoj Internetu byl v jeho začátcích nepředstavitelný, což dnes způsobuje jeden problém. Každé zařízení připojené k Internetu má totiž svoje unikátní číselné označení, takzvanou IP adresu.

Nevíte, kde zjistím svoji IP adresu?

No přece v oběance!

Hned ve svých počátcích dostal Internet do vínku zhruba 4 miliardy IP adres.

Bouchněte jim tam 4 miliardy, ať je na chvíli klid.

Ano, pane.

Nikdo tehdy ani ve snu nenapadlo, že by tento počet byl někdy nedostačující.

Ale taková chvíle právě nastala, a proto je nutné přejít na technologii IPv6. Nebojte se, pro vás se tím nic nezmění. Jen se radši u nově nakupovaného zařízení ujistěte, že je na IPv6 připraveno.

... a umí to tu IPv6ku?

Pak budete připraveni i vy.

Tak kdy přijdeš?

Večere už je skoro hotová a večer dávaj starej Total Recall.

Počítačová
hesla

Zavolaal jsem manželce,
aby mi poslala soubor z počítače,
a neuvědomil jsem si,...

... že jako heslo používám
jméno svoji bejvalky.

Počítače po nás chtějí
pořád nějaká hesla:

heslo k mailu

heslo k počítači

heslo k domácí wifi síti

Sebelepší heslo
je vařm ovšem
kničemu...

... když si ho stejně
nezapamatujete a nechaíte
napsané někde
u počítače.

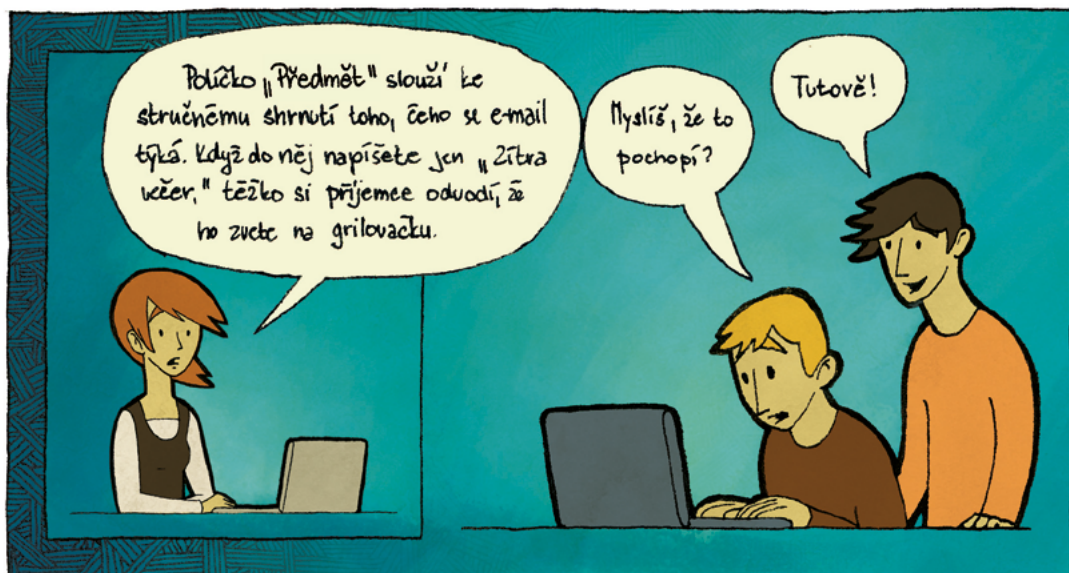
KONEC

Mailova
etiketa

I v textu e-mailu se snažte být jasní a struční. Pomocí takzvaných smajlíků můžete usnadnit pochopení zprávy, ale používejte je v rozumné míře. :) Rušivě může působit i psaní velkými písmeny. Je to stejné, jako kdybyste na příjemce **KRÍČELI !!!**

Komunikace na Internetu by neměla zbytečně ztěžovat život. Naopak. Skrz dobře napsané e-maily a pochopení funkcí e-mailových programů dáváme světu najevo, jací ve skutečnosti jsme.

A za hulváty snad být nechcete, ne?

To by bylo ještě dobrý...

...ale on to udělal...

...MAILEM!

No to snad NE?!

KONEC

Přenos
velkých dat
a zálohování

E-mailové služby mají limit na velikost přílohy.

odesílám e-mail

Pokud byste odeslali e-mailem příliš velký soubor, pravděpodobně adresátovi vůbec nedorazí.

Jak to, že ti ten mail s tím filmem nepřišel?

Důvěrná data před odesláním zašifrujte. To umí většina komprimovacích programů, které současně zmenší objem dat a zkrátí tak čas na nahrazení i stahování souboru.

... a sakra?

Čau, ten .rar je zaheslovaný. Jaký jsi tam loupnul heslo?

Stále častěji se dnes pro uložení a následné sdílení dat používají online úložiště označovaná také jako cloud. Ta fungují na principu synchronizace obsahu vybrané složky na vašem počítači se vzdáleným serverem.

CLOUD

K tomu pak lze přistupovat z jakéhokoli počítače, chytrého telefonu nebo tabletu.

Značnou výhodou je, že se k souborům dostanete z jakéhokoli počítače nebo mobilu s připojením k Internetu a to kdekoli na světě.

Twitter dnes umožňuje publikovat i fotografie, ale popularitu focení mobilními telefony mnohem dříve využila sociální síť Instagram.

Její uživatelé mohou nahrávat na Internet fotografie nebo videa rovnou z mobilu.

Rozhodl jsem se zničit Instagram tím, že ho umorím nudou.

Sdílení obrázků a jejich následně hodnocení umožňuje rovněž sociální síť Pinterest.

Uživatelé na ní ale nezveřejňují vlastní tvorbu, nýbrž obrázky, které našli na Internetu.

Co se stane, když na Pinterest nahraju vlastní obrázek?

Nevím, asi rozbiješ Internet.

Příklad sítě MySpace, která měla v roce 2006 více než sto miliónů uživatelů a dnes jen živoří, však ukazuje, že na Internetu není nic jisté.

Žijuuuu, slyší mě někdooooo?

Ať už si vyberete jakoukoliv sociální síť, zvažte sdílení některých citlivých dat, nikdy totiž nevíte, ke komu se mohou dostat.

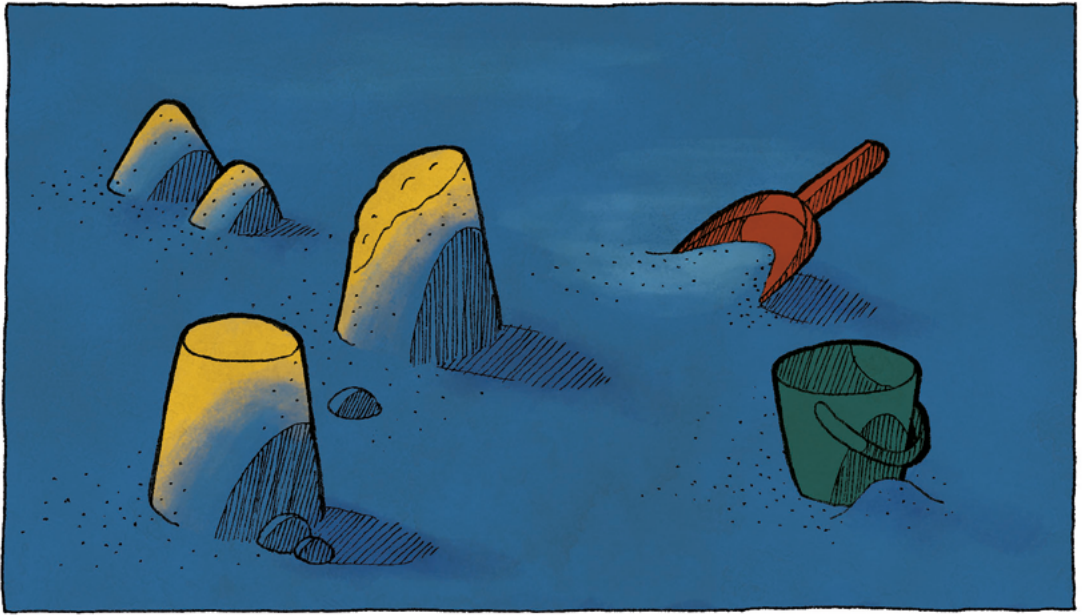

Tak si jdu dneska v 15:00 vyzvednout to mega do Sazky. Držte mi palce.
Ludva

KONEC

A hand-drawn illustration featuring a stack of three books at the bottom. The top book is white with a brown spine. The middle book is brown with a white spine. The bottom book is brown with a white spine and a small green label on the cover that says "blog". Above the books is a large, light blue, circular watercolor-style background. A yellow speech bubble with a black outline is positioned above the books, containing the text "Publikování na Internetu".

Publikování
na Internetu

Blogovací systémy často nabízejí internetové verze papírových médií. Ty vám zajistí přísun čtenářů a váš podařený článek se může klidně dostat až do tištěné verze!

Ty noviny si koupím pouze v případě, že mi tam otiskli můj blog.

Trochu složitější, ale svobodnější je pak blogování na vlastní doměně.

A ty jsi opravdu seknul s tím tuším blogem na lidovkách?

Chystám něco většího...

...spouštím blog na svých webovkách
nesnasimhloupelidi.cz

To se spíš o sobě dozvíte něco nelichotivého v komentářích.

Prosim tě, s tím
dokáže fotit i slepej.

Tak ony by drahý
mohly dneska fotěj
samy vid'.

To je totiž riziko
Internetu. Publikovat
na něm může a dokáže
v podstatě každý. Může
se ovšem stát, že zrovna
váše tvorba nikoho zajímat
nebude - a když bude,
že vám ji tvrdě
zkritizuje.

Blé!

FUJ

No to
snad
ne!

Samozřejmě čert vem excesy celebrit. Ale co třeba přírodní pohromy nebo demonstrace - u všech velkých událostí bývá někdo, komu stačí telefon vytáhnout z kapsy a začít nahrávat, často dokonce v HD kvalitě.

Jó kdyby tenkrát v 68 bejvávaly byly ty chytrý telefony.

To je fakt. S těma mašinkama dneška jsou všichni chytrý jak rádio.

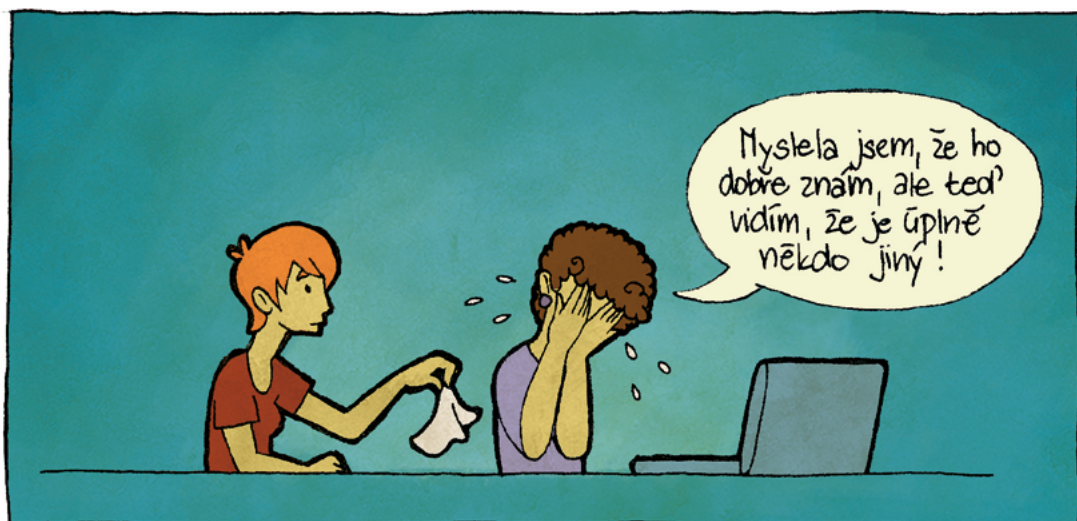

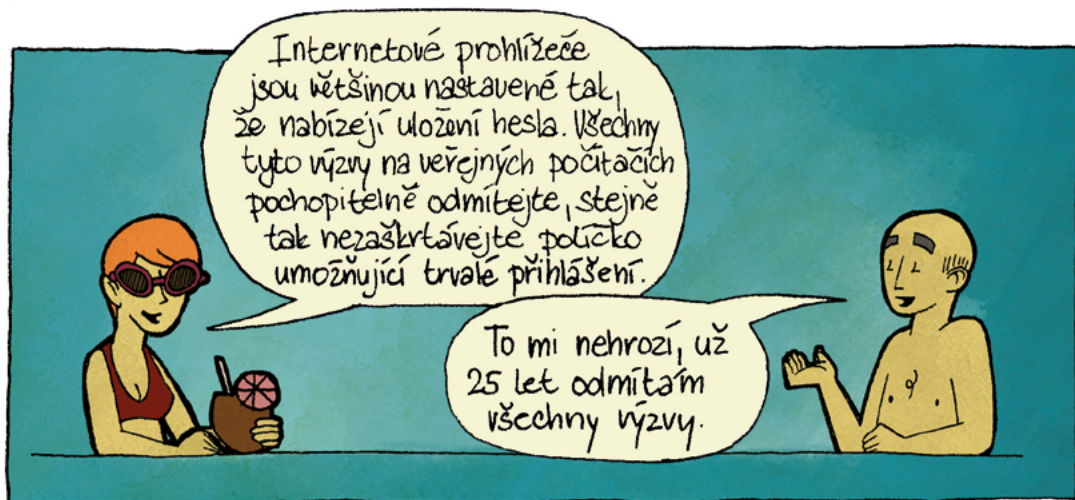
Rizika
veřejných
počítačů

Koneckonců - na dovolenou si přece jezdíte užít a ne řešit otravné maily.

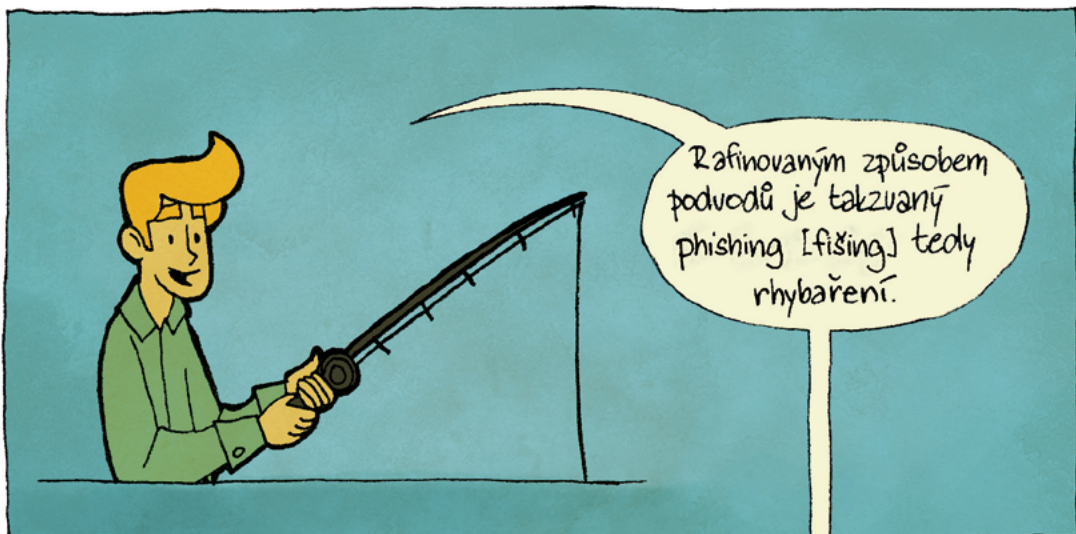

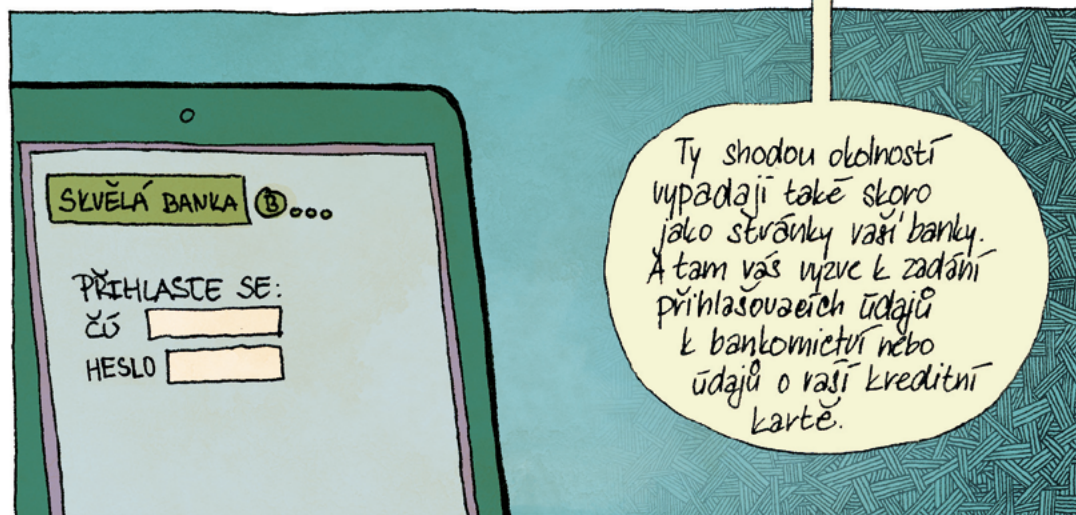

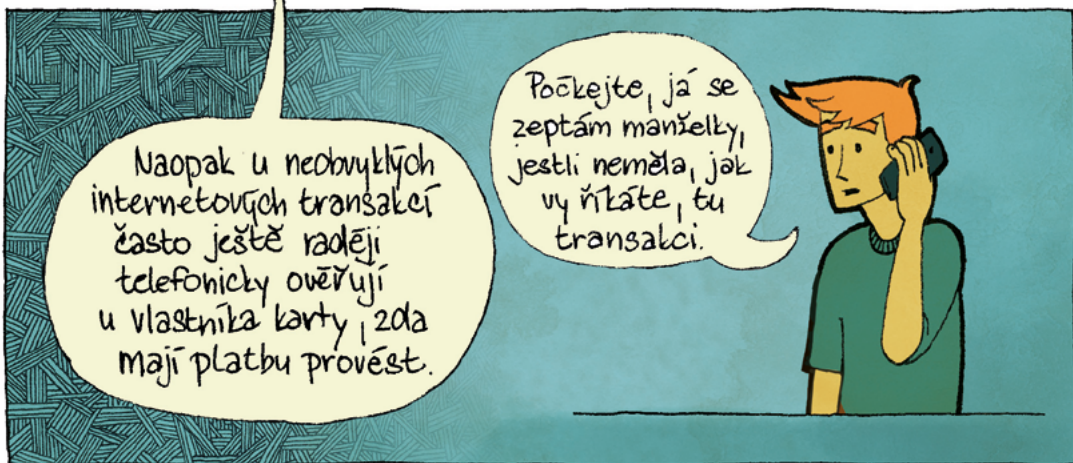
Rafinovaným způsobem podvodů je takzvaný phishing [fishing] tedy rhybaření.

Podvodník nahodí háček v podobě mailu, který vypadá jako od vaší banky a vyzývá vás k návštěvě internetových stránek.

Ty shodou okolností vypadají také skoro jako stránky vaší banky. A tam vás vyzve k zadání přihlašovacích údajů k bankovním nebo údajů o vaší kreditní kartě.

KONEC

Placení na
Internetu

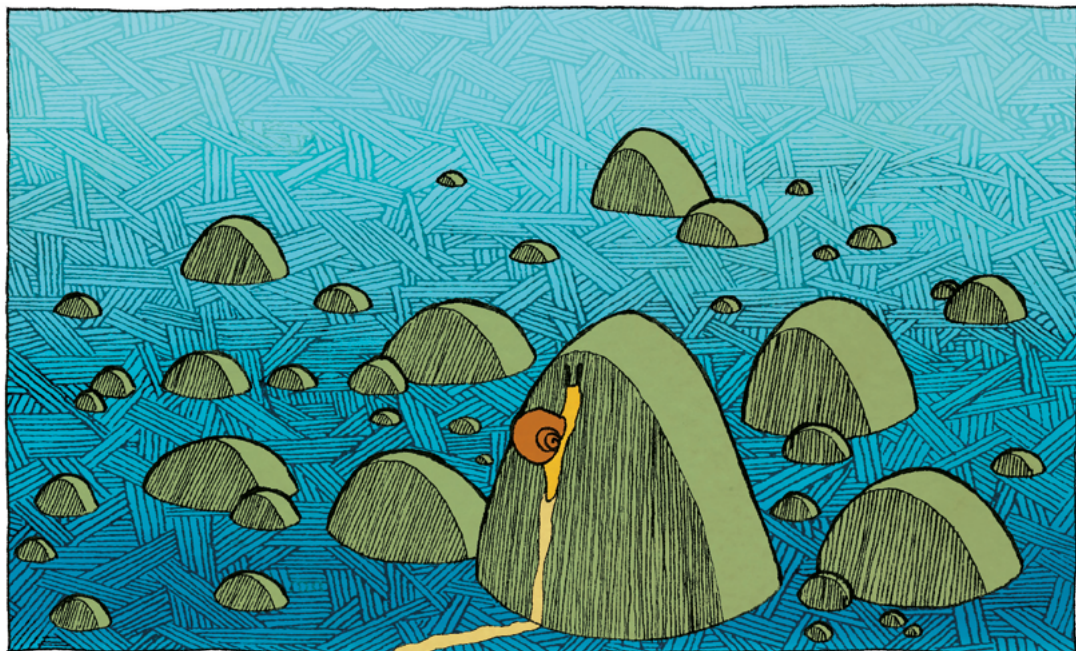

Jak bezpečně
nakupovat
na Internetu?

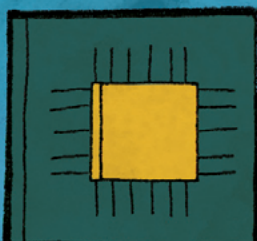

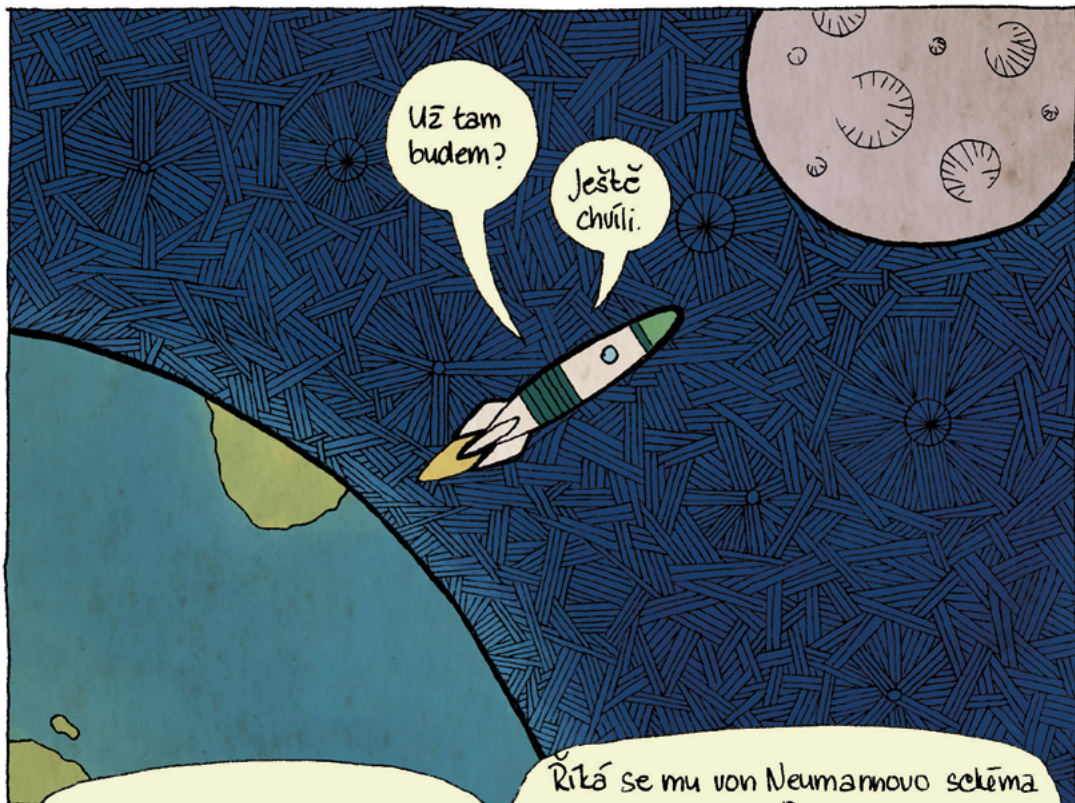

Vývoj
a základní architektura
počítače

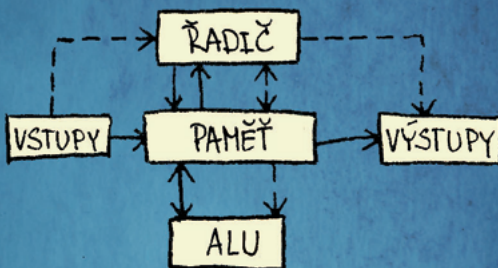

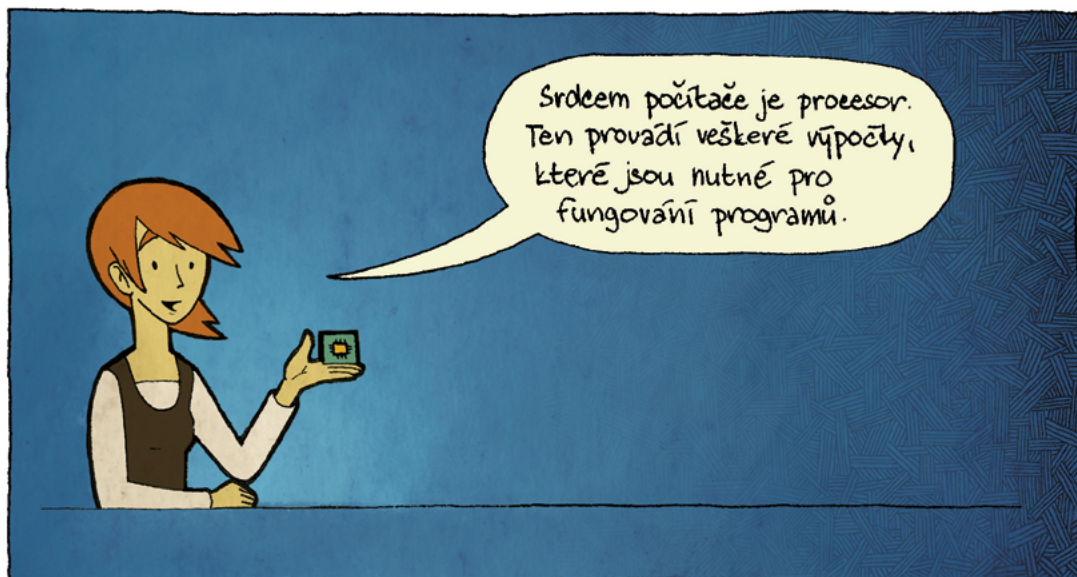
Dnešní telefon je vlastně počítač, který má větší výpočetní výkon než měla k dispozici NASA pro řízení letů na Měsíc. Ať jde o smartphone, tablet nebo stolní počítač, fungují už 70 let na stejném principu.

Říká se mu von Neumannovo schéma a jeho autor, maďarský matematik John von Neumann, v něm definoval z jakých hlavních částí se počítač skládá, co tyto části dělají, jak fungují a jak spolupracují.

— data, adresy
 - - - řídicí signály

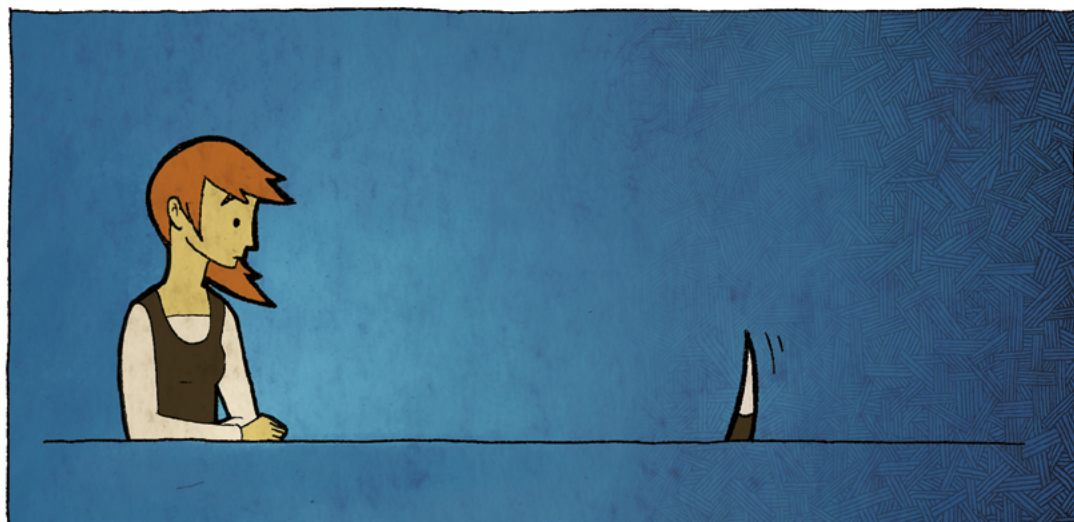

Srdcem počítače je procesor. Ten provádí veškeré výpočty, které jsou nutné pro fungování programů.

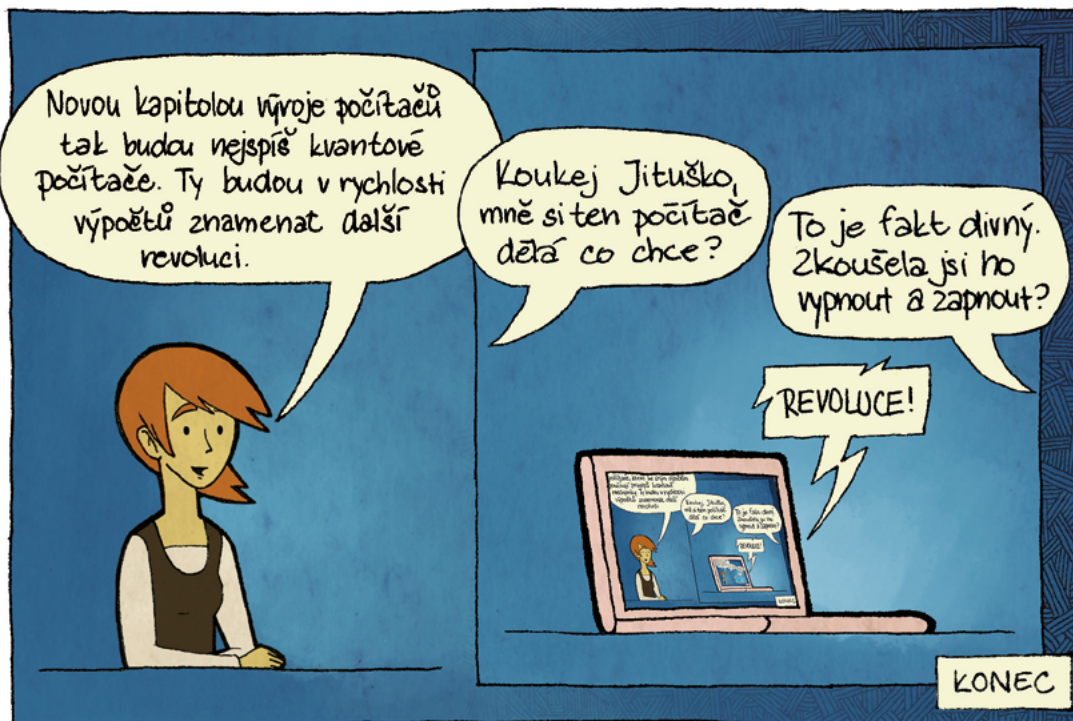
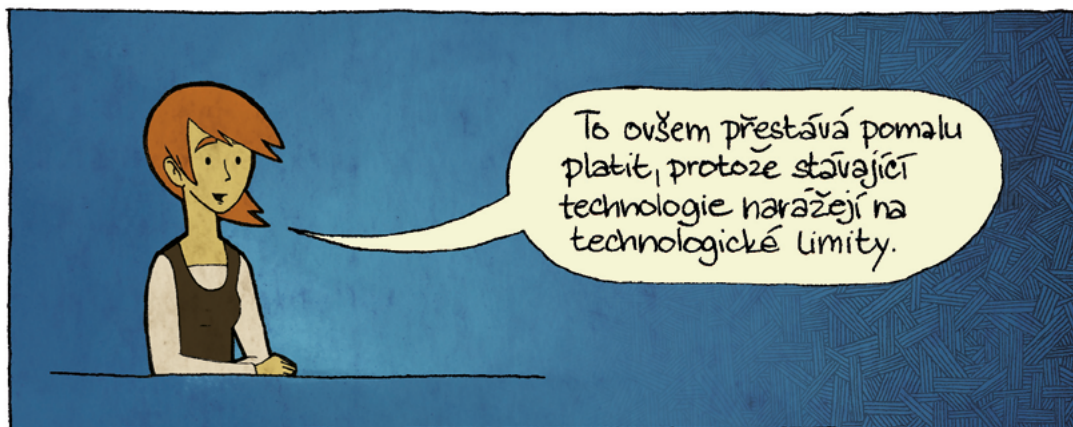
Prostřednictvím sběrnice komunikuje s operační pamětí, v níž jsou dočasně uloženy jak samotné programy, které říkají, co má vlastně procesor počítat, tak i data, s nimiž daný program pracuje.

Představoval jsem si ten procesor teda jinak...

JAK NA INTERNET

Scénář: Jiří Vaněk, Jiří Novák, David Kalika
Kresba: Aneta Biskupová

Vydavatel:
CZ.NIC, z. s. p. o.
Milešovská 5, 130 00 Praha 3
Edice CZ.NIC
www.nic.cz

1. vydání, Praha 2015
Kniha vyšla jako 12. publikace v Edici CZ.NIC.

Toto autorské dílo podléhá licenci Creative Commons (<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/cz/>), a to za předpokladu, že zůstane zachováno označení autora díla a prvního vydavatele díla, sdružení CZ.NIC, z. s. p. o. Dílo může být překládáno a následně šířeno v písemné či elektronické formě na území kteréhokoliv státu.

ISBN 978-80-905802-8-2

o komiksu Od roku 2012 sdružení CZ.NIC, správce domény CZ, připravuje osvětový seriál Jak na Internet. Více jak 100 krátkých dvouminutových videí přináší rady a tipy, jak obstát a bezpečně přežít ve světě Internetu a technologií s ním spojených. Oslovuje méně zkušené, především starší, diváky.

V roce 2015 jsme se rozhodli vdechnout seriálu druhý rozměr, jistou mladistvou vlnu či snad druhou mízu... Vybraná témata jsme převedli do komiksové podoby, abychom oslovili i mladší uživatele Internetu. Výsledkem je publikace, kterou právě držíte v rukou.

o edici Edice CZ.NIC je jedním z osvětových projektů správce české domény .CZ. Cílem tohoto projektu je vydávat odborné, ale i populární publikace spojené s Internetem a jeho technologiemi. Kromě tištěných verzí vychází v této edici současně i elektronická podoba knih. Ty je možné najít na stránkách knihy.nic.cz.

